

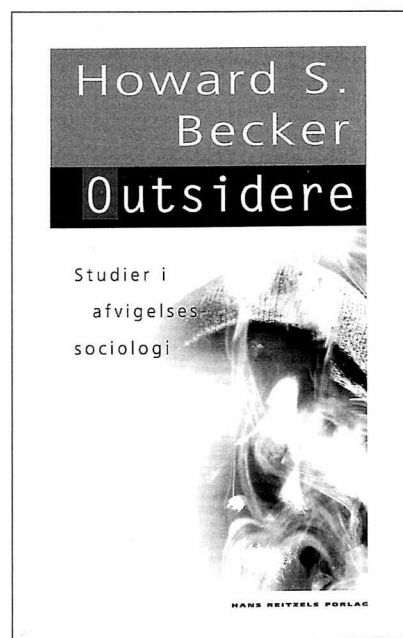
Outsiders

Anmeldelse af Søren Gytz Olesen

Howard Becker er født og opvokset i Chicago. Han var student på University of Chicago hos Herbert Blumer og Everett C. Hughes, der begge har bidraget til traditionen, der indenfor sociologi kaldes symbolsk interaktionisme. Becker har modtaget flere priser, herunder The Cooley/Mead Award i 1985. Teorigrundlaget i *Outsidere*, "The Labeling Theory," anses som Beckers væsentligste bidrag, og det er direkte inspireret af Charles Cooley, George Herbert Mead og Edwin Lemert. *Outsiders* udkom i 1963 med undertitlen *Studies in the Sociology of Deviance*. Fire kapitler i bogen er oprindelig udgivet i andre sammenhænge.

Becker behandler i *Outsidere* følgende tautologi: Afvigelse er den aktivitet, som andre anerkender som afvigelse. Hvordan er det kommet dertil? Kort fortalt er det Beckers synspunkt, at social afvigelse er skabt af sociale grupper og ikke en egenskab ved en given handling eller opførsel. Og ikke alene er den skabt socialt, opførslen er også en konsekvens af den offentlige reaktion og vurdering, snarere end en iboende egenskab ved den afvigende adfærd. Becker forholder sig således kritisk til teorier om afvigelse, der accepterer eksistensen af afvigelser som en essens. Iflg. Becker bør studier i afvigelse som følge deraf ikke tage udgangspunkt i individet, fordi "...sociale grupper skaber afvigelse ved at opstille regler, der skaber afvigelse, når de bliver overtrådt, og ved at anvende disse regler på bestemte personer og stemple dem som outsiders." (Becker, s. 29) Afvigelsen bliver således en konsekvens af andres anvendelse af regler og sanktioner i forhold til en "regelbryder".

Becker skelner grundlæggende mellem de der adlyder regler og de der bryder dem. Regelbryderne, outsiders, accepterer at de er stigmatiseret og påført en given betegnelse. Stigmatiseringen realiseres i det øjeblik adfærden accepteres som et regelbrud, og på den

Howard S. Becker:

Outsidere

Studier i afvigessociologi

Hans Reitzels Forlag.

216 s. Kr 298,-.

måde kan stemplingen i det sociale system, lovgivningen osv. fremme en yderligere udstødelse og stigmatisering.

På den anden side kan afvigerne betragte de lovlydige som afvigere set fra deres position. Afvigelsen skabes iflg. Becker ved en proces, hvor et individ intentionelt eller ej gennemfører en afvigende handling, en handling som Becker grundlæggende mener, er skabt af samfundet.

Dette er kort fortalt bogens enkle pointe, og vel en pointe som fortsat fortjener opmærksomhed i en tid, hvor stigmatisering i den folkelige debat er præget af en common sense-logik.

Epistemologisk er Becker inspireret af tanker fra den såkaldte Chicagoskole, der med navne som ikke mindst Robert E Park, Erwin Goffman, George Herbert Mead, Anselm Strauss mf. alle har været knyttet til et mangfoldigt forskningsmiljø, som er betegnet symbolsk interaktionisme, men som ikke i sig selv har udgjort nogen homogen tradition eller skole som sådan. Dette udgangspunkt eksemplificeres også i Beckers forord, hvor han pointerer, at mennesker handler på grundlag af deres forståelse og definition af verden.

Beckers symbolske interaktionisme og epistemologiske udgangspunkt centrerer sig omkring en diskussion af interaktion, handlinger og definitioner, og dermed også diskurser. Man befinder sig godt i Beckers selskab, og der er gode pointer og klare distinktioner, som kan bidrage med afklaring og kritik af essentialisme indenfor sociologien. Så langt så godt.

Men bogen er også et vidnesbyrd om en gren af sociologien, som har specialiseret sig i samhandling, fortolkning og interaktion på et interpersonelt niveau. Dette er både bogens styrke og svaghed. Styrke fordi de eksempler Becker fremlægger, er relevante og indeholder empirisk detaljerede observationer. Svaghed fordi universet i jazzklubberne, dansehallerne, misbrugsmiljøer mv., som er de kredse Becker udforsker, lukker sig om sig selv. Det er her *Outsiders* på trods af sine kvaliteter fremstår uafklaret: På den ene side er dens påstand, at intet i den sociale verden er givet, alt er konstrueret. Dette følges op med eksempler og argumenter som nævnt

ovenfor. På den anden side er dens univers og pointer ikke udsat for nogen overgribende analyser. *Outsiders* fastholdes i en metodisk diskussion med sig selv og får ikke forklaret de reale og sociale mekanismer, der betinger disse miljøers eksistens såvel som f.eks. relationen mellem sorte og hvide amerikanere, som er et af de eksempler Becker bruger. Det er for en sociolog vel indlysende, at relationen mellem sorte og hvide er et socialt konstrueret fænomen. Men det er ikke primært konstrueret i selve relationen mellem de sorte og de hvide i retssalen, på politigården, på gaden, i fængslet osv.

Det faktum at sorte er udstødte og underlagt det hvide USA's dominans, er ikke et spørgsmål om deres indbyrdes aktuelle og konkrete relation alene, men om en socialhistorisk og økonomisk global kapitalistisk orden, hvor den ene halvdel af klodens befolkning udnytter den anden. Det optræder i form af religiøse konflikter, sociale kampe og gennem en økonomisk og social orden, som ikke er til forhandling endsige kan ændres gennem andre betegnelser. Stigmatiseringen af befolkningerne i Sydamerika og Afrika, de fattige og hjemløse i USA, misbrugere i Chicago kan ikke ophæves gennem en udvidet respekt eller anden form for diskursiv navneforandring. Det de har brug for er ikke mere respekt i sig selv, men reale forandringer i deres livsvilkår.

Beckers bog var sikkert et brud med et herskende perspektiv på stigmatisering, da den udkom, fordi den kompletterer og stiller spørgsmål ved objektivismen, der studerer alle facts, hvad enten de er sociale, naturlige, individuelle, interpersonelle, meninger og handlinger, ud fra en subjektivistisk dimension, som når den står alene uarter til socialpsykologi, der hopper over det virkeligt socialt materialiserede, der er konstrueret på anden vis. En genoplivning af Beckers teorier i dag – uden at se dem i videnskabshistorisk betydning, bliver derfor subjektivisme.

Jeg har på min hylde en anden udgivelse, som dukker op når netop spørgsmålet om udstødningens logik diskuteres. Det er måske for de fleste en ukendt udgivelse nemlig Simon Charlesworth' *A Fenomen-*

ology of Working Class Experience. Charlesworth' bog er som Beckers også del af en afhandling, men forskellen er overbevisende: Charlesworth beskriver gennem en række interview livet blandt udstødte i en engelsk by Rotherham. En by som er i socialt forfald, og hvor store grupper ekskluderes og går i glemsel. Her møder vi unge uden uddannelse og fremtid, nedslidte arbejdere der er smidt på gaden grundet en neoliberal økonomis konsekvenser og som på deres egen dialekt fortæller om den smerte og afmagt, de må leve med.

Deres sociale position kan ikke rummes indenfor et begreb som stigmatisering, det vil være en forfladigelse, og hverken begrebet eller den sociale interaktionisme som teori, rummer den kompleksitet som disse menneskers liv er kendetegnet ved. Charlesworth' fortjeneste er, at han med Merleau Ponty og Bourdieu får fortalt, hvordan menneskers liv leves som en social og kropslig totalitet, hvordan den sociale livsbane skabes og hvordan tanker, afmagt og forhåbning ikke er tomme diskurser, men også kropslige erfaringer knyttet til et socialt landskab de ikke selv har skabt, men er født ind i, og som er underlagt en global økonomi.

A Fenomenology of Working Class Experience er en fremragende bog, hvis man vil studere følgerne, som de opleves af de udstødte, samtidig med at Charlesworth kobler denne beskrivelse til en analyse af Rotherhams sociale nedtur i et globaliseret England.

Også Loïc Wacquant, der er professor i sociologi ved University of California i Berkeley, har i sin artikel "Urban Marginality in the Coming Millennium"¹⁾ givet en analyse af konsekvenserne af en global kapitalistisk økonomis udvikling. Wacquant nævner bl.a. det faktum, at New York huser den antalsmæssigt største overklasse (Jet-set, den kreative klasse mv.) på kloden samtidig med at byen også rummer store grupper af hjemløse, og disse er i princippet ikke blot afhængige, men skabt af den samme sociale og globale proces. Relationen mellem arbejde og kapital er ikke til forhandling, den er et vilkår, og som sådan både virkelig og reel. Det samme gælder statens rolle: Staten sikrer, at

der er tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft, staten sikrer, at de administrative og sociale programmer fremmer den liberale økonomis funktion, staten sikrer lov og orden, herunder opretholdelse af et socialt system, der på den ene side yder hjælp til udstødte og marginaliserede samtidig med at den samme stat vedligeholder de mekanismer, der skaber udstødningen. Det vil sige prøver at sikre en social orden, men uden at det lykkes særligt godt, fordi staten ikke kan kontrollere de underliggende sociale modsætninger. Wacquant udgiver ultimo 2006 *Urban Outcasts*, som netop behandler denne problematik.

Endelig bør man læse Bourdieus *Weight of the World*, der som værk er monumentalt, når det gælder spørgsmål om forholdet mellem social position og marginalisering. Her gives en beskrivelse af et Frankrig under social opløsning på en måde, så man dels forstår smerten og afmagten hos de der må leve med udstødelsen, såvel som en forklaring på de sociale mekanismer, der skaber den.

Alt dette diskuteres ikke af Becker. Han forbliver inde i et interaktionisk univers. Dette skal ikke afholde læserne fra at læse hans bog, tværtimod. Den er et godt eksempel på, hvordan man i denne tradition i amerikansk sociologi, som i øvrigt oplever en renæssance i Danmark i disse år, forklarer social ulighed. Når den er læst og sat på hylden, vil jeg hellere anbefale Simon Charlesworth og Loïc Wacquant, fordi de ikke alene analyserer effekterne af marginaliseringen, men også de økonomiske, sociale og politiske faktorer, der betinger udstødningen.

Note:

1. Loïc Wacquant (1999): "Urban Marginality in the Coming Millennium" i: *Urban Studies*, Vol. 36, No. 10.